MANUSCRIPTA
INSTITUTI OSSOLINIANI
III. 3359

3359

Teki Jaroszewskiego

t. XXIII.

Die 14a Octobris Sessio 14a

In inchoatione sessionis illustrisimus marechalcus comitiorum congratulatus fuerat magnificis nuntiis, quod jam feliciter peregerint visionem beatificum Sacrae Regiae majestatis a qua in desideriis suis sunt satisfacti, ex ca vi animabat magnificos nuntios, ut dignerentur audire lectionem regestri deputatorum ad audiendam calculationem cum magnificis dominis thesaurariis utrinsque gentis, et non minus relationem in conferentiis proteritis habitis cum illustrissimis exteris ministris, quod cum intulerit magnificus Swiniarski nuntius majoris Poloniae proposuit clausulam, quod magnifici deputati ad audiendum magnificos thesaurarios debent esse obstricti juramento, illi autem inferebant ut omnes calculationes lectae sint in stuba nuntiali, et interim multi respondebant magnifici incontrarium dicentes, quod ad hoc non sint constitutiones, et sic desudando interlocutorie inter se commoti a locis suis, durabant plusquam per duas horas, quibus finitis illustrissimus marechalcus comitiorum legebat destinatos magnificos deputatos ad audiendam calculationem, ex quo

INSTYTUT OSSOLIŃSKICH

quolibet palatinatu terrā et districtibus, et quia non fuit in hoc cathalogo magnificus Kalinowski starosta vinnicensis nuntius braclaviensis contradicebat multum huic non concedendo deputationem omnium magnificorum circa solutionem sessionis quae soluta est in crastinum. —

Die 15a octobris Sessio 15a

In hodierna sessione illustrissimus marechalcus comitiorum annuendo magnificis nuntiis prout heri sessionem limitavit super lectionem relationis, quid actum fuerit in conferentiis post limitata comitia cum illustrissimis extraneis legatis nempe sacrae cesareae catholicae majestatis moscovitius brandenburgiusque alliciebat, ad audiendam omnes ferme concesserunt, et postulabant, ne alias materiis inferant, praeter istam, dum comitia Varsaviae tantum super duabus materiis limitata sunt, scilicet super unam executionis decreti thorunensis, cui in parte jam satisfactum et ob cointelligentiam per conferentias cum praefatis illustrissimis ministris, quod cum jam factum est, suadebant necessarium esse lectionem contentorum

de

de conferentiis, cum autem pro-
videndum est externa securita-
ti precipuae a confiniis borussi-
cis, ubi vel maxima a rege Bo-
russie in abductione hominum,
nec non aliarum violentia-
rum fiunt gravamina, quo af-
firmabant omnes nuntii pa-
latinatuum majoris Poloniae.
Ast magnificus Malachowski
recedendo a materia externa
securitatis, poscebat assume-
re vocem ad materiam inter-
nam, quod a nonnullis denega-
tum fuit; quapropter omnes
moti sunt e locis suis ad di-
midium stuba nuntialis, et
ibidem vix non ad tempus tri-
um horarum sese accupando va-
riis discursibus permanebant
disputantes de hac materia,
et cum consenserint, illustris-
simus marechalcus solvit
sessionem super prefatam
lectionem ad crastinum diem
id est ad 16a. octobris, quo cir-
ca iterum magnificus Ma-
lachowski praecustodiebat
sibi in crastinum diem
habendam vocem. —

Die 16a. octobris, Sessio 16a.
Et hodierna sessio in omnibus

assimilatur hesterne, nam nihil effectuatum est, præter destinatos deputatos ad formandam correcturam tribunalis regni, tam et magni ducatus Lithuaniæ ad quod etiam cum difficultate jam in conclusione accesserunt: nam assumpta voce sua magnificus Malachowski quam heri præcustodivit sibi, conquestus fuit contra præjudicia Tribunalis regni, acta sub directione illustrissimi excubitoris magni ducatus Lithuaniæ, quatenus petiit cassanda esse nonnulla decreta, et deinde injunxerat modernam contra leges et statuta electionem in Tribunali regni marechalci illusmi starostæ belscensis qui nondum peracta functione nuntiali ad comitia, cum assumpserit aliam functionem deputationem Tribunalis factus est mãechalcus ne igitur hoc fiat imposterum postulabat judicium ferre super memoratum illustrissimum et subinde circa internam securitatem desiderabat ad antiquam formam jurium Tribunalis utriusque gentis formandam correcturam. Post hac vero magni

fici

fici Czacki et Wilkowski obstando circa externam securitatem simul defendendo domum praeclarissimae familiae in Toga et Saga, tum et caetero nuntii promoventes lectionem contentorum ex conferentiis cum extraneis ministris post comitia peractis, at nihil potuerunt per longum tempus efficere, dum non tantum Is ipse Małachowski magnificus promovendo internam securitatem, obstabat etiam tot aliorum conquerentium una contra cleram, qui in Tribunali auctoritate sua etiam violando jura multum legibus derogat, et juxta libitum suum marechalcos tribunalis constituit deputatos, quos vult, admittit, quos autem non vult, cassat et annihilat, prout et nunc legitime deputatos Posnaniae ad Tribunal destinatos non admisit quo in negotio Petricoviae hinc Grodnam praefati deputati postulantes justitiam a tribus ordinibus reipublicae tendunt et in dies sperantur. Tandem cum consenserint super desirationem deputa-

torum, quorum specificationem illustrissimus marechalcus iam habuit paratam ad formandum projectum tribunalis et ex omnibus tribus provinciis legit, interim soluta sessio ad legendam informationem, quod actum est in conferentiis cum exteris ministris. –

Die 17a Octobris Sessio 17a

In hodierna sessione hoc solummodo actum quod statim post inchoatam sessionem lecte fuerent conferentie post limitata comitia habita cum illustrissimo nuntio apostolico et iura patronatus, quo occuparunt tempus ad quatuor horas, his pelectis solvit pro ulteriore continuatione lectionis conferentiarum cum exteris illustrissimis ministris sessionem ad crastinam.

Die 18a octobris, Sessio 18a

Finitis lectionibus conferentiarum cum exteris illustrissimis ministris, prout legati sacre Cesareo majestatis moscovitici et borussici, legebantur litere in negotio thoruncusi a variis Monarchis

chis scripte, simul et responsa a nostro serenissimo rege, cum autem post perlectas regis Angliae ventum est ad legendum sermonem domini Finch ratis bono habitum, omnes magnifici nuntii postulabant iicere per fenestrum et per consequens ad calumnum fori combarere, ex post saluta sessio super lectionem instructionis datae ad aulam Angliae domino de Kok.—

Die 19ª octobris Sessio 19ª

Die hodierna post perlectam instructionem datam magnifico Kock commissario ad aulam anglicam, consequenter legebantur literae a statibus Belgicis; ad conclusionem autem legebantur literae credentiales serenissimi regis Galliae datae illustrissimo legato.—

Post hoc illustrissimus marechalcus exquirendo sensus magnificorum nuntiorum, quid nam intellexerint de perlectis conferentiis, ut quisq illorum dent suum sentimentum, quapropter tribuebat voces magnificis nuntiis,

ubi inter cæteros magnificus Czacki imprimis postulabat per illustrissimum marechalcum serenissimum regem, ut dignetur literas suas exarare ad summum pontificem postulatorias evocationem moderni nuntii apostolici, tum et prohibitionem nuntiatura et clero, ne per convulsionem legum nostrarum opprimantur coram judiciis suis nobiles personæ, quæ non subiacent iurisdictioni spirituali sed seculari.

Ad punctum vero confirmationis foederum cum augustissimo Imperatore suasit, ut confirmentur ea foedera solummodo, ne sibi habeant odiosas cæteras proximiores nationes singulariter Portam ottomanicam. —

Ad desideria autem ministrorum Moscoviæ dixit non esse necessariam alios statuere tractatus, nisi ut antiquitus statutos teneant, et iuxta obloquentiam eorundem promissas reddant provincias, simul et tot

accepta

accepta et in Moscoviam abducta ex arsenalibus polonicis nostris tormenta ut antiqua gravamina in confiniis cessent. —

Pretensiones regis Borussiae vanas esse indicavit, cum ille per tot annos debitum homagium non exsolvendo territorium Elbingense teneat, censum insignem accipiat, quo non tantum iam sese debet contentare in suis pretensionibus, sed etiam de territorio cedere et clenodia precipue coronam moscoviticam pretio sanguinis Poloniae acquisitam reddere obligatur. Quod intitulationem possit sibi usurpare rex in Borussia non Borussiae. —

Magnificus Karnowski in eundo assensu prefati magnif. Czacki postulabat non tantum evocationem nuntii apostolici sed etiam magnam legationem Romam, ad quam invitabat illustrissimus Ossolinski thesaurarium curiae regni, ut ille personaliter functus cum legatione a serenissimo rege et a statibus reipublicae

postulet summum pontificem, ut dignetur demandare clero, ne sic aggravet secu-lares personas, quo in negotio dedit proiectum postulans, ut Polonia penes antiqua iura sua consi-stendo Romano fidem catho-licam profiteatur semper.

Negotium autem foederum cum augustissimo imperatore pro ulteriori sibi reser-vavit; ad negotia vero mos-coviae hoc idem proposuit, quod et dominus Czacki de-inde et respectu Borussiae inferendo, quod ille non tantum homagia debet exsolvere, sed etiam terri-torium Elbingense et tot fundos agrorum ante vi-ginti aliquot annos accep-tos restituere tenetur, non minus et homines nobiles abductos obligatur reddere. Quo ad alios tese interesan-tes in negotio Thorunensi dixit, quod non debent se intermiscere, dum et nos ad illorum iudicia non intermiscemus, et potius ut dominus Finch hinc ad

propr

propria sua discedat, super quod omnium fuit assensus. Tum assumpserunt voces nuntii maioris Polonie promoventes negotium exclusorum Petricovie ex Tribunali deputatorum, cum autem non nulli fuerint in contrarium obstando, quod quid fecerit Tribunal, forte iuste fecit, quo audito nuntii maioris Polonie sisterunt activitatem qua sistentia occupavit vix non ad unam horam, deinde illustrissimus marechalcus declarando satisfactionem a serenissimo rege circa solutionem ad diem Lune scilicet ad diem 21m octobris, recommendabat nuntiis ex omnibus tribus provinciis sessionis provinciales maioris Polonie provinciam ad celsissimum primatem. —

Minoris Polonie ad illustrissimum episcopum cracoviensem, magni autem ducatus Lithuanie, quem sibi constituent presidem, et ubi illis assignabitur locus, cras Deo dante hora octava matutina feliciter incipiant. —

Peractis autem sessionibus reco=
mendabant audientiam nun=
tiorum exercitus regni apud
sacram regiam maiestatem
hora decima assignatam. —
Die Dominica, vigesima octobris
Celsissimus primas hora octa=
va inchoando provincialem
sessionem provinciae maioris
Poloniae fuit propositiones
infra scriptus. —

1° Ratione coaequatione tributorum
maioris Poloniae cum minori
Polonia. —

2° Ratione recuperandi territorii
Elbingensis a rege Borussiae tum
et clenodiorum, deinde de=
stinationem commissariorum
ad confinium Borussiae tam
pro cognoscendis illatis iniuriis,
quam etiam in negotio occu=
pationis ecclesiam Lisnovi=
ensem, tum et alias eccle=
sias. — pro

3° Commissario in Silesia etiam
pro recognoscendis limitibus
et ibidem gravaminibus
simul respectu monasterio=
rum Lisnoviensis et Paradi=
siensis similes etiam com=
missarios ad confinium Mos=
covia. pro

4°

4° Approbationem legum Tribunalis regni et magni ducatus Lithuaniae, simul auctionem militiae et dispositionem meliorem, quam nunc est in teloniis. pro
5° Expeditionem exteris illustrissimis ministris qualis danda est vel maxime commendavit, et ob meliorem cointelligentiam caeteris provinciis minoris Poloniae et magni ducatus Lithuaniae per deputatos unipt. —

Die 21ª octobris. Sessio 20ª

Antequam inchoavit sessionem illustrissimus marechalcus prius notificavit magnificus nuntiis audientiam illustrium exercituum regni nuntiorum /: quo honore heri apud sacram regiam maiestatem functi :/ hoc audito tota stuba nuntialis avidissime expectabat. Cum autem venerint et consederint in dato sibi loco, illustris Slugocki vexillifer chelmensis comptissimo sermone alloquendo gratias agebat, quod tam emeritissimos et dignissimos eadem promotione habeant totius

reipublicae duces et subinde detulit desideria stipendiorum, ad quod illustrissimus marechalcus respondendo simul omnigenam satisfactionem declarando, similes gratias egit pro illorum adventu, interim finita voce illustrissimi marechalci, cum abierint, post inchoationem sessionis legebantur literae regis Daniae tam et illustrissimi domini Rumpf ablegati a statibus Belgicis in negotio Thorunensi; his perlectis data est vox magnifico Sokolnicki ad confirmationem restituendae ante heri impedita activitatis in causa deputatorum e tribunali expulsorum, qui magnificus condolendo super tam magno dishonore totius palatinatus Posnaniensis postulando. Justitiam quae nunc tempore comitiorum potest esse, monstrabat pro meliori documento authentica testimonia nonnullorum senatorum, qui praesentes fuerint in electione eorundem deputatorum, ubi

sine

sine ulla contradictione electi, sed alia pars nuntiorum adversa nec voluit acceptare, imo urgebant illud negotium tollere et alios progressus comitiorum assumere quae considerando illustrissimus marechalcus rogabat magnificos nuntios palatinatus Posnaniensis et ceteros circa hoc negotium obstantes ut recedant ad aliquod tempus, dum illud posit per instantiales literas regis pacari, nunc non impediendo cursum comitiorum alias materias proponere, prout coaequationem tributorum, auctionem militiae, confirmationem iurium tribunalis regni, ceterasque alias; in quem finem assumpta voce magnificus Eperias nuntius Samogitiae dixit, ante omnia necessariam esse auctionem militiae et penes hoc inferebat negotium principis Jacobi Sobieski cui fit iniuria in oeconomia Szaveliensi per contributiones militum regis serenissimi quod per suas executiones magna aggravamina perpetrantur. –

Pro secundo proponebat nego-

tium Curlandiae et putabat in toto sopitam esse causam, sed cum illustrissimi cancellarii ex actis metrices non extradunt authentica diplomata, quod minus securé illustrissimus comes de Moriz hucusque ibidem moratur, et debuit statibus comitiis hinc evocari; ad ultimum recomendabat recessus bonorum Nayburgensium simul et Ostroviensium, quibus in negotiis, si in stuba nuntiali non habebit plenariam declarationem assecurabat se ad nullas materias accedere dicens, ne videamur apud exteros nos tantum loqui Polonos, et nil efficere. Ad quod magnificus Grabowski nuntius Livenensis respondens ad extraditionem diplomatis ex actis metrices, quod etsi non extraditur, tamen habet jam suum tenorem evacuationis, quod autem oeconomiam Kavelienzem spectantem principi Jacobo Sobieski attingit, illam nullam habere injuriam censuit, cum ista bona spectant ad

mensam

mensam regiam et si oppignorata apud illum rex serenissimus tamen debet pro suis hominibus exinde habere certam provisionem: postea coequationem inter tributorum provincias vel maxime. Simul recomendando auctionem militiae. Post illum vero, cum accepit vocem magnificus Wyzycki statim imprimis ad negotium Curlandiae his formalibus allocutus est stubam: Domi consilium, foris arma, et nos in modernis comitiis neque iudicia relationum, neque commissarios destinatos in Curlandia habemus, quapropter necessum est omnigenam circa securitatem externam accomodare curam. Siquidem et illustrissimi cancellarii ex protectis actis nolunt extradere diploma, et auditur, illustrissimus comes Moritz iterum redux Mitaviam cum eadem assistentia Polonorum pro nuptiis, ne ergo sic sit iuxta textum evangelicum: fecit nuptias, prandium dedit et civitatem succendit, ne autem ali-

quid oriatur, ad providendam securitatem expediendas esse literas ad proximiores districtus prout ad ducatum Samogitiae, volcoviensem et ulpitensem et alios, nec non assistentiam militis regni et magni ducatus Lithuaniae ac Commissarios destinari suasit, super quod illustrissimus princeps Radzivil ensifer magni ducatus Lithuaniae inferebat, quod multas per commissarios perdiderunt provincias. – Postea magnificus Wyżycki super coaequationem provinciarum difficultabat et auctionem militiae concedebat subinde magnificus Karowski succamerarius Czernensis habitis vocibus et deducendo constitutiones novellae legis non citius auctionem militiam habendam permittebant, nisi prius fit coaequatio inter provincias, cum provincia maioris Poloniae nimium devastata est per calamitates bellicas, et nunc in gentibus onerata est contributionibus minoris autem Poloniae ditior et melius

se

se habens non adeo opprimitur
quod cum audiverint nuntii pro=
vinciae minoris Poloniae variis
discursibus ratiocinando impedie=
bant, quod ista provincia sin=
gulariter palatinatus versus
Turciam et Moscoviam non tam
diu oneribus hostium emanarunt,
et ad hoc neque alia quadam
commercium habent. Iam vero
maioris Polonia nonnullos
Portus, ut Dantziguum Regio=
montum, Elbinguum et alios,
quae disputationes occuparunt
tempus ultro per duas horas.
Tandem illustrissimus regens
regni postulans nuntios mi=
noris Poloniae ut recedant, a su=
is propositis et ad mitiora de=
scendentes, considerent supera
modernum magnum desiderium
patriae provideant unanimiter
media, interim cum favorabi=
liores videbantur esse, illustris=
simus mareschalcus circa
solutionem sessionis expone=
bat, quod duas obices unam
coaequationem provinciarum
habemus, et facilius sapietur
in sessionibus provincialibus
assentiebat et aliam auctionem
militiam quae debebit constitui

coram tribus ordinibus et sic soluta sessio ad 22m octobris.—

Die 22a octobris Sessio 21a

Inchoando sessionem illustrissimus marechalcus recommendavit unanimem assensum ad concordandam coaequationem maioris et minoris Poloniae, tum et caetera negotia consiliorum. Sed obstando magnificus Eparias circa negotium bonorum Szavelensium inferebat non satisfactionem negotii Curlandiae, dicens, et si sunt diplomata manu serenissimi regi subscripta et sigillis regni et magni ducatus Lithuaniae munitia, cum autem in hoc interstitio temporis comitiorum non satisfactum. Nam illustrissimus Moritz non tantum debuit e Curlandia migrare, sed etiam omnia acta pseudo electionis aut ipsemet reddere, aut per ablegatum aliquem mittere, et quoniam nihil horum protestatus erat ad nulla accedere: attamen non recedendo ab augmento militiae cum persuasus fuerit a nonnullis concessit voces,

quas

quas assumendo maioris Polo=
niae nuntii et minoris de
coaequatione tributorum dis=
putantes de calamitate tem=
porum. Maioris Poloniae
inferebant incursiones sueti=
cas, moscoviticas, saxonicas,
tum et alias plusquam quin=
decim annis durantes. Mino=
ris autem provinciae huius
similes allegando reducebant
in memoriam invasiones
tartarorum super quod cer=
tantes per duas horas, et
nihil afficientes, deinde illris
generalis Ożarowski exposuit,
in vanum tempus perdimus
non habentes inter nos con=
fidentiam, et necessum est
providere Patriae in tanto pe=
riculo existenti, et in eum
finem obtabat salvis salvan=
dis confirmationem foede=
rum cum augustissimo Im=
peratore. Illustrissimus Osso=
liński thesaurarius Curiae
regni, non disputans nec
pertinaciter certans, tantum
optebat remonstrando ineun=
da pericula suasit admitio=
nad accedere, et per consequens
sentire, utrum sit necessaria

auctio chilitiae aut non? et subinde recomendavit foedera cum augustissimo Imperatore. Ad conclusionem vero vocis suae in eundo assensum, quasi per tota comitia postulantium nuntiorum evocationem nuntii apostolici, quem non omninantur sibi, nisi pro aliquo importuno homine optabat, mittere legatum magnum Romam illustrissimum Tarlo palatinum lublinensem, ex post illustrissimus marechalcus exprimendo, quod nullas alias habeant materias quam coaequationem et visitandam serm maiestatem quae dum non intercessit, solvit sessionem in diem crastinam. —

Die 23a octobris. Sessio 22a

In hodierna sessione plane nihil actum praeter lectionem proiecti in causis iuris patronatus et negotiis Romanis tum et deputationem in negotio coaequationis et auctionis militiae, quam in partem nuntii minoris Poloniae iam concesserunt per coaequationem, solummodo

ut

ut ex bonis spiritualibus assignentur contributiones, ut vicissim solvant cum bonis terrestribus et regalibus; deinde post disputationes quatuor horarum illustrissimus marechalcus ob meliorem effectum comitiorum solvit sessionem ad crastinum, qua antequam fuit soluta non nulli nunciorum obstando circa negotium Curlandiæ exposcebant habere acta electionis neo-electi pseudo principis, ne is aliquod imitetur Absolonem. —

Die 24ª octobris. Sessio 23ª

Illustrissimus marechalcus tempore inchoata sessionis recomendavit in absentia provinciæ ducatus Lithuaniæ, qua habuit suam provincialem sessionem maiori et minori provinciæ interesse unanimem concordantiam de coæquatione tributorum, quo in puncto magnificus Karwowski abloquendo inferebat, quod non tam multum minoris provinciæ palatinatus passi fuerint a Turca quod nunc patiuntur palatinatus collimitanei

a

a Boruso, qui sope numera
excessivé procedendo, homin
nes ad servitia suá milit
taria capit, et nondum
pridem generosum Stepha
num Lada capitaneus bru
sicus cognomine Berck in
vasit et curavit, copi si s
non fugo dedisset, illum
ligare et in Prussiam ab
ducere voluit, et hactenus
postulabat minorem prov
ciam ut habeant eosdem
respectus super illos, quos
illi ipsimet habuerunt tem
pore incursionum turcarum
et tartarorum et respiciens
huic conveniant super coa
quationem tributorum et a
tionem militie interdum
cum renovaverit negotium
Curlandie illustr Sokolnick
apellans non in toto pe
cepisse satisfactionem
quam cum omnes desi
deraverint et solutionem
sessionis postulaverint
fuit soluta sessio ad c
stinum.—

Die 25a octobris. Sessio 24a.
Inchoando sessionem illustr
simus mareschalcus imprim

allogue

alloquendo stubam nuntiorum iniunxit, quod iam tempus dibitur et dies abreviantur consiliorum, quapropter debemus omnibus pretermissis minus attingentibus negotiis curare media singularia externa securitatis precipue tam gravis vicini regis Borussie, super quem non cessant querele et in cum finem destinavit deputatos ad conferendum cum illustrissimo Schwerin.

Ex minori provincia illustrissimos Ożarowski et Karwowski, ex maiori Gorczyński et Suski, ex magno vero ducatu Lithuanie Orzeszko et Odachowski, deinde satisfaciendo requisitioni Porthe Ottomanice commendavit lectionem literarum postulantium extraditionem profugorum tartarorum Szerembeiow, quibus datur protectio et instantiales a serenissimo rege. Ex post assumpta voce illustris Gorczyński incipiendo a coequatione et auctione militie detulit negotium Curlandie pro primo Obeie, quod si non decla=

INSTYTUT OSSOLIŃSKICH

ratur intra spatium brevis
temporis declaravit se non
tantum super prolongatio
nem comitiorum non
concedere sed ad nulla acc
dere, cum autem ventilaba
tur voces inter nuntios,
allegatum est, circumscriben
dissidentes, ne illi audeant
et prosumant ullas habere
cum extraneis potentiis c
respondentias ex quibus evid
ter patet, quod illi factis s
is obscuris conventiculis m
ta exteris machinantur, e
ob maiorem rigorem in
eundo assensum nunti
rum palatinatus cuiavic
sis heri propositum ne n
lus tamen dissidentibus
quam ex exteris queat h
bere possessionem terrestrem
donec monstrabit a suo
principe veram nobilitatem
et orthodoxe fidei testim
nium promovebatur con
firmatio foederum cum
augustissimo Imperatore
ut possint facillime omni
chala attentata averti.
Cum autem devenerit vos
nuntiorum palatinatu

craco

cracoviensis, qui penes nego=
tia externa deducerunt
interna ratione solutionis
salinae, et idcirco porrigebant
proiectum ad lectionem, quae
dum denegabatur, a cete=
ris nuntiis illi promoven=
tes negotium suum siste=
runt activitatem in quam
sistentia stuba ultra qua=
tuor horas, et sic soluta ses=
sio.—

Die 26a octobris. Sessio 25a

Illustrissimus marechalcus
in inchoatione sessionis pos=
tulabat hesternos protestan=
tes restituere activitatem,
qua restituta illustrissimus
marechalcus animabat ac=
cedere serenissimam maiestatem et ibi=
dem auditis vocibus sena=
torum progredi ad ulteriora,
cum autem nullam habens
rationem contradicendi
magnificus Lubieniecki
nuntius Czernichowiensis
offerens, se non tantum nolle
accedere serenissimam maiestatem sed etiam
prolongationem temporis
comitiorum concedere dero=
gabat, eo offensi alii pro=
moventes opus communis
publici surrexerunt nuntii

contra illum rigorosissime
obstantes circa Curlandiam
quo in negotio heri habita
conferentia celsissimi pri
matis cum serenissimo re
ge legebatur, qua cum non
fuerint contenti, iterum illu
strissimus marechalcus adiba
S^mum regem, a quo resolutione
hanc percepit, si scripta ps
udo electionis ab hodierno
die sabathi altero die sab
thi non adferantur, place
bit toti reipublicae, qualem
cunque vellet ponere et da
re sententiam, non tan
tum super illustrissimum
comitem Moriz, sed etiam
super omnes illius fautore
his dictis pronuntiavit
ab hodierno die comitio
rum ad duas septimana
prolongationem et in ea
spem assignatis conferen
tiis provinciarum. Solvit
sessionem ad diem martis

Die 29^a octobris 1726 Sessio 26^a

Inchoando sessionem illustrissi
mus marechalcus intimebat
illmis nuntiis ne inaniter con
sumant tam pretiosum tempu
comitiorum quorum hucusq
nullus

nullus eventus, et tandem saltem circa declivium consentur bonum effectum non vanis se occupando discordiarum vicibus evincere, denique magnificus Ozarowski nuntius palatinatus cracoviensis assumpta voce dabat relationem ex conferentiis nempe his diebus cum illustrissimo domino Schwerin Borussiae ablegato habitis in desideriis totius reipublicae respecta gravaminum, quae uti narravit prefatus minister ante annum sunt prohibita ne quisquam Officialium audeat aliquid tentare cum Polonis, cum autem hucusque non cesent declaravit a suo principali intra spatium quatuordecim dierum omnem satisfactionem, et siquidem comitia tam longo tempore durare nequeant, ideo suasit prefatus magnificus nuntius providendum esse de modo externe securitatis quae conservari non potest nisi per coaequationem tributorum pro solutione militis. Deinde magnificus Eperiasz illata extra materiam cathegoria indolendo actionem nuntiorum cuiaviensium et lanzicicienscium die sabbathi

contra

magnif. Lubieniecki nuntium cze-
nichoviensem habitam, quae non
tantum confusione memorati
nuntii, sed etiam laesione totius
stubae facta. –
Ubi tantum unus valet quantum
mille et ideo postulabat judicium
super nuntios cujavienses. Simi-
liter quasi alloquebatur et mag-
nificus Rostworowski nuntius
Podlachiae non postulando tamen
iudicium super praedictos nuntios
sed solum praecautionem legibus
circumscribendam, ne imposterum
similes excessus sint, perpetuo
demandare.
Cum offensi fuerant nuntii cu-
iavienses, unus enim ex illis
magnificus Poniatowski brevi-
bus dicens, si sic militemus in
gremio nostro verbis scommati-
cis non attendentes opus boni
publici, quod totam patriam
concernit. Ego ad evitandas
similes exacerbationes, sisto
activitatem, et cum eo momen-
to audidit incendium in ci-
vitate illustrissimus marcha-
cus requisivit ex protestante
restitutione activitatis, qua
restituta illustrissimus marc-
chalcus solvit sessionem ad
crastin

crastinum, circa cuius solutionem magnificus Eperyasz praecustodiebat sibi vocem pro crastino ratione liberae vocis in stuba nuntiorum. –

Die 30a octobris. Sessio 27a

Die hodierna post restitutam activitatem per magnificum Eperyasz magnifici nuntii nihil certando in materia externae securitatis motivo internae poscebant lectionem proiecti confirmationis iurium tribunalis regni et magni ducatu Lithuaniae, quod cum nondum in toto ad stubam nuntiorum allatum fuerit, perlectis tamen aliquibus folijs. Legebantur privilegia fundationis ecclesiae beatissimae Mariae Virginis Thorunii patrum bernardinorum. His peractis intercesserunt nova emergentia teloniorum ad fluvios Vistulam et Buck tum et alios existentium et sine discretione naves cum frumentis et aliis mercimonijs Gedanum euntes rapinis opprimentium. –

Quapropter nuntii palatinatuum Russiae instabant, ut in camera brestensi Lithuaniae istae inusitatae et impracticabi-

les solutiones prohibeantur.
Hoc audito nuntii Lithuanie
nonnullis constitutionibus
antiquis. Singulariter legem
novella impugnabant racio-
cinando, quod si istas solutio-
nes percipiunt tunc vertant
pro solutione militum. Si-
mile negotium proposuerun
nuntii Podlachie querulantes
super Teloniam palatinatu
masovie et precipue extra
praxim iurium nunc novite
erecta qua de causa nulli mer-
catores tam nostri quam ex-
tranei securé possunt haberé
commercium ad quod reposi-
tum a nuntiis masoviticis
nulla habere noviter erecta
Telonia nisi antiqua et non
tantum constitutionibus mo-
dernis, sed etiam antiquitus
privilegiis ducum masovie
bene fundata. Ex post mag-
nificus Malachowski unani-
miter procedendo cum nun-
tiis Podlachie et coteris narra-
bat, quod vix non in omni-
bus palatinatibus extra iura
regni tantummodo ad cuius-
vis usum tot sunt noviter
erecta telonia, singulariter
versu

versus confinia Hungariae et Silesiae, ubi magnae fiunt depactiones per usurpatores propter suum emolumentum non autem propter rempublicam, quae dum patitur in commerciis damnum providendum est. —
Ad conclusionem vero sessionis magnificus Czacki porrigebat proiectum attingens synodum ritus unitorum Samoscij per nuntium apostolicum constitutum ante biennium, sub quo pretextu uniti non tantum sed ad bona terrestria intermiscent, sed etiam novas parochias exigunt. —
Ne ergo ulteriora patiamur aliqua nociva necessariam esse cassationem postulavit, quod non permittebat magnificus Trypolski, sed cum omnes acceptarunt recessit. Post hoc soluta sessio ad lectionem ulteriorem confirmationis jurium. —

Die 31a octobris. Sessio 28a
Inchoata sessione illustrissimus marechalcus commendavit legendum memoriale per illustrissimum mini-

strum borussicum, serenissim
regi in negotio certi debiti
contra magnificos Chodkiew
Doyne extraditum, quo perlec
tum magnificus Karwowski
adaequando vocem suam voc
magnifici Ożarowski, quod
ex conferentiis cum praefat
ministro nil efficientes in su
is desideriis venerint, et solum
relativé ab illius principali
responsum intra quatuor de
cim dies promissum fuerit
Quapropter suasit non ac
ceptare istud memoriale, sed
alia negotia promovere, pr
ut depactationes teloniorum
praecipue in palatinatu Masi
viae, quo offensi nuntii eiu
dem palatinatus ostabant,
et non permittebant ullum
hoc in re proiectum. Sed dein
que omnibus palatinatibus
querelates super noviter si
ne ullis privilegiis et iuribu
erecta telonia et indiscreti
sime tam mercatores, quam
aliae conditionis aggravan
tia, ne hoc ultro sit tollere
indicarunt, nisi aliquis ha
beat certum transitum, qu
absque reperatione esse no
poterit

poterit, concedere lege praesenti per discretionem ab uno equo vel bove ad maximum tres grossos polonicos.—

Post hoc devenit lectio proiecti correctionis Tribunalis regni, quo non finito legebantur proiecta variorum desideriorum nonnullorum palatinatuum singulariter antiquae fundationis ecclesiarum et monasteriorum nec non devastatarum per conflagrationem et alios casus civitatum, quae ut describuntur ad subsequendam constitutionem porrigebant illustrissimo marechalco, ad quod magnificus Malachowski non recedendo a pro Zelo cultus divini intulit textum ex sacra scriptura: cum unus moises oraverit, plusquam centum millia cum hoste pugnarunt. Suadebat autem eo prospice. Ne centum millia orent et unus pugnet. Post quem illustrissimus dapifer regni et caeteri alii postulabant per illustrissimum marechalcum discretionem super magnificum Glinecki iure tribunalis victum ab illustrissimo palatino Cuiaviensi.

Quo

Quo audito nonnulli cum fuerint in contrarium dicentes, quod ille debeat satisfacer legi, eo non contenti coteri vix non excitarunt tumultu Est interim magnificus Czaki disuadendo huic reduxit in memoriam illustrissimo marechalco negotium Curlandi ut istud die sabathi iuxta declarationem regis serenissimi ut primum obiectum sopiatur Post hec soluta sessio.—

Die 2a novembris. Sessio 29a

Illustrissimus marechalcus remonstrando facilitatem sacre regie maiestatis in negotio Curlandii binas madatorias literas missas huic illustrissimo comiti Moritz ne ille ultro morando in Curlandia exeat, omnesque indebito pseudo electionis pretensiones permittat, ad quod quasi favorabile dedit responsum declarand se brevi profecturum in gallicam et ibidem votivo affectu inservire sacre regie maiestatis. Sed eo cum non fuerint contenti omnium palatinatuum nuntii postulabant ferre sententiam non tantum super fautores et assistentes illius, imo ut et

ille

ille ipsemet declaretur pro hoste patriae ac infami, et ad eum finem dederunt proiectum scriptotenus ad extremum inferebant necessarium esse conferentias cum legato Galliae, ut ille instet ad suum principalem ne ibi habeat illud officium, quo ad praesens gaudet sed privetur eo; Ferdinandum vero restituere Curlandiae et post decessum illius bene meritis ex isto solo ducatu concedere in senatu stalla non respiciendo religionem. Ex Polonia autem et magno ducatu Lithuaniae neminem admittere ad ea officia. Nunc autem ante omnia cum assistentia militis nec non in propinquioribus palatinatibus et districtibus generalis in surrectionis nobilitatis mittendi sunt commissarii, qui post quatuor menses relationem quam effecerint facere tenebuntur, et ob eam rationem suadebant circa maium extra ordinaria comitia, ut se informet tota respublica de statu Curlandiae.
Interea magnifici Suzin et

Chomiński contradicebant non
esse necessariam commissionem
in Curlandia, eo audito di-
xerunt, qui non vult Curlan-
diam iste non vult et commis-
sionem, et ut sciatur, quis cau-
sa dissolutionis comitio-
rum antiquorum sit, pos-
tulabant comitia per illustris-
simum marechalcum a sere-
nissimo rege in equis per
consequens reducentes in me-
moriam nonnullas histori-
as antiquorum pretenden-
tium non tantum unam
provinciam, sed etiam totum
regnum Polonie quoddam
presumpserat Maximilia-
nus ille austriacus non tan-
tum a Zamoiski bellis duce,
et cancellario supremo repul-
sus sed etiam factus captivus
quare autem nunc ea me-
dia non possumus habere
quo in negotio postulabant
illustrissimum mareschalcum
ut cum celsissimo primate
adeant serenissimum regem
et supplicient media ad
facilitandum prefatum ne-
gotium Curlandie, quorum
respectu soluta sessio. —

Die

Die 4ª novembris. Sessio 30ª.

Circa inchoationem sessionis illustrissimus marechalcus indolebat malevolo sorti consiliorum, que fit ex occasione discordiarum quibus obiectis suasit, progredi ad ulteriora quam optima consilia, et in eam spem dedit vocem magnifico domino Suzin nuntio brestensi Lithuanie, qua accepta iterum contradicebat super commissionem in Curlandiam, et in ea materia dedit proiectum, sed non fuit assensus legendi, deinde ultro per tres horas assumptis vocibus varia media proponebant ad commissionem precipue inferebant circumscribere legibus destinatos commissarios cum adhibitis copiis, ne illi audeant et presumant cum exteris potentiis aliquas habere correspondentias, vel coïntelligentias. Attamen nec ullis persuasionibus potuerunt quidquam efficere, cum magnificus Wołowicz referendarius Lithuanie acceperit vocem eundo in assensum prefati Suzin et contradixerit super commissionem, quo offensi

coteri palatinatus nuntii
minabantur, dicentes: si n
quimus bonis mediis ad in-
ventis aliquid lucrari, per
extrema declaramus circa
conclusionem comitiorum
allaborare. Post hoc illustr
issimus marechalcus non du
bitando de clementia superu
quod inflato spiritu sancto,
cras unum sentientes acce-
dent in unanimitatem sen
suum, quem in finem solut
sessio. —

Die 5a novembris Sessio 31a
In hodierna sessione clarior
cum accesserint hesterni con
tradicentes super commissi
nem in Curlandia consilio
rum afulsit Phebus verum
enim magn. Eperias opponen
do se penes dishonorem ad
te septimanam toti stubo
illatum per magnificum
Poniatowski nuntium la
ciciensem, qui violato mod
certo nuntio impugnabat
vocem liberam, quod cum
non liceat, ideo postulan
iudicium super memora
tum nuntium stitit acti
vitatem, in qua sistentia
mora

morabatur stuba per tres horas, cum autem persuasus fuerit, ne noceat bono publico consiliorum, sed potius amicabiliter conveniat et deprecationem suscepiat, qua facta post restitutam activitatem legebatur proiectum a serm̃o rege contra magnificum Moritz cuius tenor est talis:

et quoniam comes Mauritius literis nostris mandatoriis inobediens est; quapropter non tantum de provincia Curlandiæ sed etiam de toto regno nostro Poloniæ et magni ducatu Lithuaniæ eundem proscribimus cum denique eo non fuerint contenti. Inferendo addere unum punctum scilicet invindicabile caput illius declaramus. –

Quo adiuncto illustrissimus marechalcus deferebat facilitatem ad vota populi sacræ regiæ maiestatis, qui in casu iacturæ comitiorum modernorum /: quod Deus avertat:/ approumittit comitia

in

in equis seu Paludaba. –
Ac tandem assumptis vocibus postulabant assignato commissarios in Curlandia qui a tribus ordinibus assignabuntur cum assistentia militiæ, quæ dependebit a commissariis, et si tuetur in confiniis non tantum in Curlandia, peracta autem commissione ut quantocitius respublica sit informata de eius progressu desiderabant, declarationem comitiorum extraordinariorum Varsaviæ in maio, et interim lectionem proiectorum correctionis iurium, in cuius finem soluta sessio ad crastinum. –

Die 6a novembris. Sessio 32a

Sessio hodierna quasi tota die persistebat in lectione correctionis tribunalis regni qua perlecta magnif. nuntii palatinatus Volhiniæ porrigebant suum proiectum in causa teloniorum impracticatorum, singulariter postulantes cameram brestensem Lithuaniæ annihilare magnam depactationem, nam ab una navi frumentorum

extra

extra praxim solvitur per trecentos tymphones, quod antea in usu non fuit, sed magnuntii magni ducatu Lithuanie hac audientes contradixerunt hinc. Denique ex aliis palatinatibus coteri nuntii conquesti sunt similiter contra depactationem teleniorum precipue nunc recenter illicité excogitatorum, ne autem sint imposterum postulabant per constitutionem novellam tollere, ad quod nonnullorum cum fuerit assensus, et cum iam advesperaverat illustrissimus marechalcus solvit sessionem in crastinum ad horam nonam matutinam. Pro ulteriori lectione proiectorum in desideriis palatinatuum. —

Die 7a novembris. Sessio 33a
Post inchoatam sessionem illustrissimus marechalcus recommendabat ulteriorem lectionem proiectorum in desideriis palatinatuum et statim post assumptam vocem magnificus Ozarowski legebat proiectum in negotio coequationis tribu-

torum, quod cum displic
erit nuntiis palatinatu-
um Russiæ contradixerun
et ex post assumptis vo
cibus certabant plusquam
per tres horas, quod viden
illustrissimus marechal-
cus dixit, aut sinant han
materiam M. M. dominatio-
nes aut alia media in-
veniant tractandi et sub-
inde convenerunt super
scriptionem alius proiect
quo scripto legerunt, et illu-
strissimus marechalcus ad
alia proiecta inclusit, qu
poscebat ulteriorem lectio
nem desideriorum magn
ducatu Lithuaniæ, a nun-
tiis qui non dum proiect
habuerunt in parato, inte
rim assumpta voce magn
Grabowski nuntius maso
viæ inferendo rationem
non esse necessarium in
isto proiecto, quo circum
scriptus magnificus come
Mauritius, punctum proi
vindicabile capite, eo audit
multi male contenti im
pugnando illius vocem
variis rationibus, et ad
extre

extremum magnificus Radajewski nuntius maioris Poloniæ optabat ferre iudicium super magn. Grabowski, qua super fautorem non tantum comitis Mauritii, sed etiam omnium dissidentium, et fuit vix non totius Stubæ assensus solumodo derogabant nuntii palatinatus masoviæ et unus osmianensis ex Lithuania. Ast interim magn. Grabowski habita voce sistit activitatem et neminem permittendo loquim non citius restituit activitatem, nisi circa solutionem sessionis, quæ soluta ad crastinum pro hora octava matutina. –

Die 8a novembris. Sessio 34a

Illustrissimus marechalcus inchoando sessionem hodiernam non tantum zelo erga Deum, sed etiam amore Patriæ obligabat magn. nuntios, ut prætermissis omnibus per tot tempus comitiorum collisionibus et discordiis iam iam nunc in declivio conciliorum saltem ad meliora accedant, et quæ agenda agant, et in eum finem dedit vocem ad restituendam activitatem magnifico Grabowski nuntio palatinatus masoviæ qui minime

nime non derogando nec diffi
cultando ob bonum patriae
restituit activitatem, ea resti
tuta illustrissimus marechalcu
disposuit voces per turnum
incipiendo a maiori usque
ad minorem palatinatum
uti magnifici nuntii palati
natus cracoviensis primis hab
tis vocibus circa sua desideri
domestica respectu reparatio
nis archivi et subsidii civita
tis cracoviensis, elbingae, nec
non sollendum esse depacta
tionem in teloniis qua causa
nonnulla detrimenta fiunt
in thesauro, et per consequen
commercia deficiunt: postula
bant etiam commissionem ad
confinia Silesiae, ad quod illustris
simus marechalcus respondit
iam esse ibidem destinatam
commissionem, et subinde cum
finiverint voces suas, magn. pa
latinatuum maioris Poloniae
nuntii, post desideria domesti
ca inferebant negotium abbatiae
paradisiensis, tam et monaste
rii trebincensis, quibus aliqui
decem cum sint abrepti pagi
necessariam esse conferentiam
cum illrmo legato augustissimi Imp
ratoris

ratoris, si hoc pactum ex mente augustissimi his finitis proposuerunt vindicationem binarum starostiarum Draugnensis et Ostendensis a Borusso, cui ex suis proventibus declarabant, ad exsolutionem paratum pecuniam ducenta millia talerorum imperialium, solum ut palatinatus eo iure teneunt, quo et Borussus, a quo non minus suadebant recuperare elbingam /: de quo cum omnium fuerit assensus:/ querulabant super ingentissima gravamina istius vicini. —

Ex post coteri palatinatus assumendo in similibus materiis voces suas promovendo penes alia sua desideria morabuntur usque ad horam sextam promeridianam soli palatinatus regni recommendantes simul benemeritorum personas ad indigenatum sive nobilitatem precipue magnf. Lamar, Renard, colonellos et Dargelay maiorem commendantem thorunensem, tum Gaspari secretarium comitiorum: hoc concluso venerunt deputati senatores illustrissimi episcopus varmiensis, princeps castellanus cracoviensis, et palatinatus trocensis, a serenissimo

rege

rege tum et senatu invitando to
tam stubam ad coniunctionem
cum autem m. ducatus Lithuani
sua desideria non proposuerint,
derogabunt aditum senatus, qu
usque non expedient, quo concesso
sibi habito desudabant usque
ad horam dimidiam nonam
pomeridianam, qua hora coniun
ti cum senatu, et ob nimium tar-
dum tempus non plus effecerunt,
quam serenissimum regem saluta-
runt, cui in respectum recommen
darunt illustrissimos palatinum s
radiensem et vexiliferum regni, po
hoc illsmus cancellarius solvit sessio
nem ad cras pro hora octava matutina

Sessio 35a die 9a novembris

Rex serenissimus circa horam de
cimam cum venerit ad senatum
statim illustrissimus marechal-
cus comitiorum inchoavit sessio
nem, et nullis habitis vocibus
legerunt proiecta ad constitutione

1º Generalis insurrectionis, ut
nobilitas contra quosvis casu
sit parata tam motivo inter
no quam externo securitati

2º Abrogatio limitationis com
tiorum in perpetuum, simul
ut alternata iuxta antiqu
iura manuteneatur, et ut im

minenti

minentia ordinaria comitia post biennium Grodno celebrentur. Cui iurisdictioni non praeiudicando in casu necessitatis anno sequenti declarata sunt comitia extraordinaria Varsaviae.—

3° Circumscriptio Curlandiae et illustrissimi comitis Mauritii iam in antecessum memorata approbatur in omnibus et pro executione destinati sunt commissarii illustrissimi Masoviae et plocensis palatini campiduces exercituum utriusque gentis et palatinus trocensis cum illustrissimo episcopo varmiensi, ex equestri vero ordine nondum sunt destinati.—

4° Legatio Romam, qua functurus illustrissimus palatinus lublinensis postulans revocationem nuntii apostolici moderni, contra quam fortiter obstabant illustrissimi principes Czartoryjsky, insistendo ut punctum istud revocationis eliminetur, sed nihil evicerunt, cum tota respublica non concesserit.—

His perlectis celsissimus pri-

mas regni et magni duca
tu Lithuaniæ /: quem multi
recommendabant, ut qua le-
gatus natus possit fungi
ea prærogativa, qua conga
debant nuntii Romani:/ as
sumpta voce post gratiarum
actionem serenissimo regi fa
tum inferebat necessaria esse
comitia extraordinaria ob
nonnulla domestica negotia
ad quod multorum fuit assen
sus solum absque præiudicio
comitiorum generalium ex
alternata Grodnæ post biennium
incidentium correspondens ei
illustrissimus episcopus varmi
ensis conquestus multum fu
rat super gravamina perpetrat
per homines regis Borussiæ his
finitis vocibus procedebatur ad
alia puncta, videlicet:

5° Ad correctionem Tribunalis iuri
um regni nova norma valde ben
conscriptam, nam multa inusi
ta prohibentur tam deputatis
quam advocatis cæterisque spect
tibus ad Tribunal, ne audeant,
quidquam extra leges pretender
nec attentare.—

6° Tribunal militare regni nov
norma reformatum.

7°

7° Correctio Tribunalis magni ducatu Lithuaniae tam nobilitatis quam militiae reformata vix non in omnibus. –

8° Coaequatio tributorum simul et revisio bonorum per totam Poloniam quae inchoabitur post dominicam Palmarum feria secunda. –

9° Prohibitio incompetentium teloniorum.

10° Quietatio super redditis rationibus supremo regni thesaurario extradenda. –

11° Agnitio palatinorum tum et fundorum Varsaviae per serenissimum regem exemptorum, ut successoribus cedant in perpetuum singulariter palatium Mortzinorum.

12° Indigenatus magnificorum l'Amaret Renard collonelorum et magn. Gaspari secretarii comitiorum.

13° Commissio per deputatos ex senatorio et equestri ordine cum illustrissimo et excellentissimo domino legato augustissimi imperatoris ad foedera antiqua renovanda, tum et alia negotia domestica uti limitum expedienda.

14° Commissio cum ministris moscoviticis concernens manutentionem an=

tiquorum tractatuum, simul bonam a
micitiam in confiniis observanda
15° Commisio cum rege Suecie in negotio
firmandae pacis Oliviensis. –
16° Commisio cum aula Berolinensi in co
per magnf. Joannem Przebendowski rati
territorii elbingensis, ut suum sortiat
effectum nec non starostiarum dra
mensis et ostendensis pro cuius opp
gnoratione maioris Poloniae nunti
et palatinatus hic et nunc volunt
restituere pecuniam nempe ducent
millia talerorum in specie. –
Istis peractis commissionibus ma
nifici deputati tenentur facere rel
tionem omnibus tribus ordinibus in
comitiis proxime celebrandis. Scie
dum autem quod hoc negotia ab hor
undecima hesternae diei occuparunt
magno strepitu per varias discordia
spatium temporis usque ad horam octav
hodiernam, id et decimam currentis m
sis. Nam omnes quasi voluerunt in h
dernis comitiis omnia sua desider
expediri, quod impossibile fuit, sed s
pra scripta felicem sortita sunt even
tum divina cum providentia qua
ob rem rex serenissimus in comita
omnium trium ordinum accessit
ecclesiam jesuitarum et ibidem
expedivit Te DEum laudamus. –

INSTYTUT OSSOLIŃSKICH